

Kungliga Patriotiska Sällskapet

2018-08-18 Pressmeddelande: Riksförbundet Svensk Trädgårds årliga utdelning av Kungliga Patriotiska Sällskapets trädgårdsmedaljer

Traditionsenligt delas Kungliga Patriotiska Sällskapets medaljer "för förtjänster om trädgårdsodling och biodling" ut under Riksförbundet Svensk Trädgårds Sommarmöte. I år är det Bräkne-Hoby Trädgårdsförening i Blekinge, med sina 117 medlemmar, som bjuder in till Sommarmötet den 18-19 augusti. Medaljerna delas ut under högtidliga former den 18 augusti.

2018 års trädgårdsmedaljer tilldelas tidigare landskapsarkitekt, universitetslektor och forskare vid SLU Alnarp, **Eva Gustavsson** Ronneby, landskapsarkitekt och professor emeritus i vegetationsbyggnad vid SLU Alnarp **Roland Gustavsson** Ronneby, hortonom och verksamhetsledare för E-planta **Gunnel Holm** Helsingborg, samt plantskoleägare för Billbäckers plantskola **Claerens Jacobsen** Svärtinge.

Presentation av samtliga medaljörer:

Eva Gustavsson

Eva Gustavsson, född 1948 och uppvuxen i Rotebro, norr om Stockholm. Efter gymnasiet läste Eva botanik på Stockholms Universitet, varefter hon började på hortonombildningen på dåvarande Lantbrukshögskolan 1969. Det var också på första terminen av utbildningen som hon träffade sin blivande man och livspartner Roland. Eva utexaminerades som landskapsarkitekt i mitten av 70-talet. Eva kom efter några år som praktiserande landskapsarkitekt till Alnarp och landskapsarkitektutbildningen till en position som universitetsadjunkt i växtmateriallära. Eva har alltsedan dess varit SLU och institutionen trogen.

Eva engagerade sig tidigt i utveckling av undervisningsmaterial inom ämnet och medverkade i klassikern **Perennboken** tillsammans med flera av dåtidens huvudaktörer inom ämnet. Sedan stod de vedertade växterna på tur genom den omfattande databasen i dendrologi som Eva tillsammans med sin kollega Kenneth Lorentzon utvecklade efter ett omfattande och mödosamt arbete. Den har sedan vidareutvecklats inom Movium till **Plantarum**, som numera finns tillgänglig. Parallellt gjorde Eva stora insatser i uppbyggnaden av institutionens undervisningsverksamhet, som studierektor och lärare.

Senare påbörjades doktorandstudier, som utmynnade i avhandlingen **Trädgårdsideal och kunskapssyn: en studie av meningens uttryck** med exempel från Gösta Reuterswärd och Ulla Molin. Detta blev avstampet för hennes forskningsverksamhet.

Eva verkade sedan som universitetslektor fram till pensionering och har under sin tid utöver ordinär undervisning inom såväl programmet till landskapsarkitekt, landskapsingenjör som trädgårdsdesigner också handlett mer än 50 mastersarbeten.

Detta har varit ett engagemang långt utöver heltid. Eva och hennes minst lika engagerade man Roland Gustavsson har dessutom hunnit med att skapa en utsökt trädgårdsanläggning med höga arkitektoniska värden och stor biodiversitet, i deras tidigare villaträdgård i Dalby. Trädgården finns beskriven i boken **Vandring i skandinaviska trädgårdar** av Karl-Dietrich Bühler.

Kungliga Patriotiska Sällskapet

Efter pensionering har Eva och Roland flyttat till Ronneby och där fortsatt sin yrkesutövning i det gemensamma handelsbolaget. De har båda tillsammans med den gamla kollegan Kenneth Lorentzon varit huvudaktörerna i restaureringen av den Svenmanska parken i Bräkne Hoby.

Roland Gustavsson

Roland Gustavsson är född 1947 och uppvuxen i Bräkne Hoby i Blekinge. Efter gymnasiet påbörjade Roland studier i zoologi i Lund varefter han 1969 påbörjade hortonomutbildningen på dåvarande Lantbrukshögskolan. Det var under första terminen av utbildningen som han träffade sin blivande fru och livspartner Eva. Redan under utbildningens sista år hade Roland utvecklad en kurs som han var både lärare och elev på samtidigt. Roland utexaminerades till landskapsarkitekt i mitten av 70-talet. Rolands bakgrund, som son till rektorn för skogsbruksskolan i Bräkne Hoby, uppvuxen i ett varierat och spännande kulturlandskap och samtidigt elitorienterade, inspirerade honom i valet av yrkes- och forskningsprofil. Fokus kom att ligga på dynamiken i det sydsvenska kulturlandskapet. Hans avhandling **Strukturen i lövskogslandskap** visar på Rolands unika iaktagnings- och analysförmåga och redovisningsteknik att illustrera händelser i en vegetations utveckling.

Roland har varit professor i vegetationsbyggnad på Alnarp i närmare 30 år. Tidigt intresserade Roland sig för barns nära tillgång till naturmiljö och påpekade den allvarliga bristen på detta i sin studie av Lunds kommun. Detta är ett ämne som Roland har återkommit till efter pensionering bl.a. med två projekt i Blekinge, den nya förskolan i Listerby och Hulta förskola, en förskola mitt i naturen. Här följer ett axplock ur Rolands digra produktion.

Roland inspirerades tidigt av arbeten i Nederländerna med anläggning av omfattande naturlika planteringar med olika vegetationstyper i de stora nybyggnadsområdena på poldrarna. Detta överförde han sedan till svenska förhållanden, vilket blev det största som hände inom svensk landskapsarkitektur under sent 70-tal och 80-talet. Det utmynnade i otaliga naturlika planteringar över hela södra Sverige upp till Dalälven. Idag har dessa utvecklats till lövskogar, parker och utgör stommen i många tätorter och har framför allt skapat viktiga miljöer för barn och biologisk mångfald.

Rolands stora forskningsprojekt om naturlika planteringar har genererat många viktiga faktablad, rapporter, några avhandlingar och omfattande praktisk kunskap om anläggning av ängs- och lundvegetation, etablering av vedartade växter, vegetationsbyggnad och skötsel. Resultaten har presenterats i ett stort antal kurser, seminarier och fältbesök.

Det har också tagit sig fysiska, bestående uttryck som det unika och omfattande landskapslabbet på Alnarp. Ett mycket viktigt bidrag till svensk landskapsutveckling är den omfattande boken **Det nya landskapet**, där Roland tillsammans med Artdatabankens grundare Torleif Ingelög skapat en handbok i anläggning och skötsel byggd på ekologisk kunskap.

Roland har verkligen gått "all in" i sin verksamhet men detta till trots har han tillsammans med sin lika dedikerade fru Eva hunnit skapa en utsökt trädgårdsanläggning med höga arkitektoniska värden och stor biodiversitet i deras tidigare villaträdgård i Dalby. Trädgården är beskriven i boken **Vandring i skandinaviska trädgårdar** av Karl-Dietrich Bühler.

Efter pensionering har Eva och Roland flyttat till Ronneby och där fortsatt sin yrkesutövning i det gemensamma handelsbolaget. De har båda tillsammans med den gamla kollegan Kenneth Lorentzon varit huvudaktörerna i restaureringen av den Svenmanska parken i Bräkne Hoby.

Målsättningen för projekten i hembygden Blekinge är bl.a. att bidra till att landskapet lever upp till sitt epitet "Sveriges trädgård".

Rolands arbete har sedan tidigare uppmärksammats och han har hedrats genom Skogs- och Lantbruksakademiens belöning för framstående insatser inom forskningsinformation och Svenska stadsträdgårdsmästareföreningens Dalecarlia-pris.

Gunnel Holm

Gunnel Holm är hortonom och sedan mer än 25 år verksamhetsledare inom E-planta. Gunnel har med stor skicklighet lyckats få E-planta att fungera i den dagliga verksamheten från uppbyggnaden och ruta ett till det välfungerande unika kvalitetsprogram, som E-plantsystemet är idag.

I E-plantsystemet, skall många viljor enas, vilket inte alltid är så lätt att hantera. Verksamheten bygger på att anslutningsavgifter skall betalas in i tid för att finansiera administrationen, såväl som pågående och nya projekt. Det är en mycket komplex verksamhet, som de första 20 åren drevs av ett enpersonskansli, Gunnel. Tack vare att Gunnel har stor integritet och oförtrutet arbetar vidare med samma noggrannhet och tro på att det organisatoriska upplägget skall hålla, har verksamheten varit så framgångsrik och uthållig.

Gunnel har haft kontakt med de drygt 20 plantskolor som ingår i E-planta, samtidigt som hon samverkat med Elitplantstationen och samordnat fröinsamlingen i landet. Vidare håller hon ordning på de nya sorterna, ser till att växtbeskrivningar kommer in för utlåtande från expertgruppen för plantskoleväxter på Elitplantstationen, i vilken Gunnel är sekreterare. Hon bevakar hur Elitplantstationens styrelse beslutar i de enskilda ärendena om att ge de föreslagna nya växterna E-status. Hemsidan skall uppdateras med nya E-sorter, beskrivningar och bilder på dessa. Hon initierar sjukdomstester av de nya materialen för att säkerställa ett av E-systemets fundament, att utgå från sjukdomsfritt material. Hon granskar alla föreslagna klonnamn mot de databaser med produktnamn som finns för att undvika framtida rättsliga tvister på grund av namnintrång. Hon ansöker om namnskydd respektive växtförädlarrätt för nya kloner som fått E-status och som bedöms vara värdefulla att skydda för de svenska odlarna.

Eftersom det svenska E-systemet nått sådana framgångar finns det också ett stort intresse från utländska odlare att komma åt E-plantas skyddade sorter. Här har Gunnel vid flera tillfällen fått rycka ut och koppla på juridisk expertis när utländska odlare inte respekterar reglerna för produktion av skyddade växter.

Hon har aldrig en "vanlig dag" på jobbet men hanterar detta med stoiskt lugn. Utan hennes insats hade E-plantsystemet inte haft en sådan framgång och fungerat så smidigt.

Claerens Jacobsen

Claerens Jacobsen är utbildad trädgårdstekniker på SLU, Alnarp inom anläggning men har sedan 80-talet arbetat som plantskolist på Billbäcks plantskola i Svärtinge utanför Norrköping.

Claerens har där utvecklat svärföräldrarnas lilla plantskola Billbäcks, främst inriktad på fruktträd och rosor för en begränsad geografisk marknad, till en stor specialiserad trädplantskola med försäljning över hela landet och till grannländerna (främst Norge och Finland). Trädodlingen omfattar idag ca 50 hektar och kvaliteten i trädproduktionen ligger i paritet med de främsta tyska plantskolorna.

Claerens har på ett tydligt sätt visat att det går att producera kvalitetsträd så långt norrut som Norrköping och dessutom med stor lönsamhet, vilket kan utläsas i SCB:s årliga statistik. En viktig del i Claerens framgång som trädproducent är hans nyfikenhet och kunskapsörst på växtmaterial, odling, biologisk markbyggnad/skötsel både inom den egna odlingen och hos köparna/användarna. Claerens har betytt oerhört mycket för utvecklingen av trädodlingen inom svensk plantskola samt utvecklingen av trädsortimentet inom E-systemet och för odlingen av klimatanpassade träd för användning i privata trädgårdar och offentliga anläggningar i landet.

Utan ersättning ställde han från starten upp på att provodla de nya växtmaterialen från växtförädlingsprojekten, vilket var oerhört värdefullt för de mycket svagt finansierade projekten. Detta skulle annars aldrig ha varit möjligt att genomföras inom projektens ramar. Det har bl.a. inneburit att ullungrön LEGEND, *Sorbus ulleungensis* LEGEND E, lind SEANS, *Tilia cordata* SEANS E och bredbladig ask *Fraxinus rhynchophylla* fått en ordentlig test i praktisk produktion och kunnat visa vilka höga trädkvaliteter dessa besitter. Själv har Claerens gjort den för marknaden helt unika selektionen pelarlönn RAKET, *Acer platanoides* RAKET E, som kommer ut på marknaden i höst.

Tillsammans med sin fru Kerstin Billbäck har han också byggt upp ett av landets bästa garden center med en särskilt inspirerande visningsträdgård och ett välrenommerat trädgårdscafé Villa Flora, upptagen i White Guide.

Claerens nyfikenhet och odlingsintresse har också inspirerat honom att som ett sidoprojekt, anlägga en stor modern fruktodling, främst inriktad på produktion av must.

Mer information kontakta Anna-Karin Fallheden, kommunikatör, Riksförbundet Svensk Trädgård, tel 0703-66 23 45, anna-karin.fallheden@tradgard.org, eller Lennart Froby, styrelseordförande, Riksförbundet Svensk Trädgård, tel 0704-24 24 36, lennart.froby@tradgard.org.

Om Riksförbundet Svensk Trädgård, www.tradgard.org.

Om Kungliga Patriotiska Sällskapet, www.kungligapatriotiskasallskapet.se.

Se även www.slu.se, www.eplanta.com, www.billbacks.se